

Gradivo:

- Skrivno življenje besed, berilo za 9. razred
- zvezek
- spletne povezave

Navodila za delo:

1. URA

- Oglej si filmček na povezavi <https://www.youtube.com/watch?v=PzvXhUeldzE>.
- V berilu poišči pesem Simona Gregorčiča Soči in jo večkrat preberi. Vsaj enkrat jo preberi tudi glasno.
- Na koncu si oglej še filmček na povezavi <https://www.youtube.com/watch?v=8quzP-vSfA>.

2. URA

- V zvezek, na stran za književnost, napiši naslov SIMON GREGORČIČ: SOČI.
- Napiši še podnaslov RAZLAGA PESMI, prepisi spodnja vprašanja in natančno odgovori nanje (ne pozabi, razlaga je tudi tvoja, vsak si lahko pesem razlaga po svoje):

1. Pesnik ali izpovedovalec (lirski subjekt) nagovarja reko Sočo. Najprej opisuje njeno lepoto. S čim primerja njen:

a) tok:

b) čistost:

c) glasnost:

2. Kaj pomeni besedna zveza »lepoto to si pila«?

3. Izpovedovalec pravi, da mu Soča prinaša »mnog ljub pozdrav«. Kaj to pomeni? Kje je izpovedovalčev dom, od koder mu reka nosi pozdrave? In kje prebiva on?

4. V nadaljevanju izpovedovalec opisuje pot reke. Kakšen je njen tok na začetku? Izpiši besede, ki opisujejo šumljanje in skakanje reke. V katero besedno vrsto bi jih uvrstil?

5. Kako teče reka po ravnini? Kaj jo »mine«? Zakaj?

6. »Obojna bol« pomeni bolečina obeh. Čigava je torej bolečina?

7. Kakšno usodo izpovedovalec napoveduje reki?

8. Kaj pomenijo besedne zveze »svinčena toča /.../ dež krvav /.../ solz potok«? Zapiši jih enostavneje.

9. K čemu izpovedovalec reko poziva na koncu? Kaj naj stori voda? Izpiši glagole iz zadnjih šestih verzov. Zakaj, misliš, da so tako čustveno nabiti?

3., 4. URA

- V zvezek, na stran za književnost, napiši podnaslov PESNIKOV SLOG/STIL PISANJA.
- Reši priložen učni list in ga prilepi v zvezek (če nimaš možnosti tiskanja, si zapiši le odgovore na vprašanja, učni list pa boš prilepil po vrnitvi v šolske klopi).

Učni list, Pesnikov slog/stil pisanja**A) ZVOČNI SLOG****1. merjenje glasov v verzih (ritem/metrum)**

- a) VERZ (stih) = vrstica v kitici
b) STOPICA = osnovna metrična enota verza, ki je sestavljena po metrični shemi. Sestavljena je iz poudarjenih ( ) in nepoudarjenih zlogov (U). So dvo- ali trizložne.
Določi stopico v pravih dveh verzih pesmi:

Krasnà si bistra hči planin

brdká v prirodni si lepoti

Dobili smo dvozložno stopico (U _), ki jo imenujemo JAMB.

2. ponavljanje posameznih podobnih ali enakih glasov oz. skupin glasov (glasovne figure)

- a) POLNI STIK ali RIMA je ujemanje glasov od zadnjega naglašene zloga naprej. Poznamo več vrst rim; npr. zaporedno (aabb), prestopno (abab), oklepajočo (abba), verižno (aba bcb cdc ...) ...

Določi, katero rimo je Gregorčič uporabil v prvih štirih verzih:

Krasna si bistra hči planin, ____

brdka v prirodni si lepoti, ____

ko ti v prozornih globočin ____

nevihte temne srd ne moti ____

Rima je _____.

- b) ALITERACIJA (SOGLASNIŠKI STIK) = ponavljanje istega soglasnika na začetku dveh ali več zaporednih besed

vedra višnjevost višav

Napiši nekaj besed, kjer se pojavlja aliteracija (na primer: Zmagó zmeraj zmanjka na zmenku).

---

3. ponavljanje besed ali besednih zvez (besedne figure z zvočnim in pomenskim učinkom)

Literarna teorija pozna kar nekaj vrst ponavljanj:

a) **podvojitvev ali geminacija** je ponavljanje iste besede ali besedne zveze v istem verzu

ΩΩ_____

---

b) **anafora** je ponavljanje besed ali besednih zvez na začetku zaporednih verzov ali stavkov

Ω_____

Ω_____

---

c) **epifora** je ponavljanje istih besed ali besednih zvez na koncu verza

_____Ω

_____Ω

č) ***epanalepsa** je ponavljanje prve besede v enem verzu in zadnje v naslednjem

Ω_____

_____Ω

---

d) ***anadiploza** – zadnja beseda ali besedna zveza v verzu se ponovi na začetku naslednjega verza:

_____Ω

Ω_____

---

e) **pripev ali refren** imenujemo ponavljanje besed ali besednih zvez na koncu raznih verzov ali kitic – je neke vrste odmev. Ponavadi izraža glavno misel. (Pomisli na ljudske pesmi ali sodobne popevke!)

B) BESEDNI SLOG

V pesmi poišči naslednje elemente besednega sloga:

1. **Metafora** pomeni rabo besede v prenesenem pomenu. Metafora kakor most poveže dve pomensko oddaljeni besedi, potem ko ugotovimo njuno skupno lastnost (npr. Maslo je rjuha od kruha; Zvezde v očeh ...).

2. **Primeri ali komparacija** je najpreprostejša oblika metafore. Največkrat jo prepoznamo z vezniki ko, kot, kakor.

3. **Poosebitev ali personifikacija** - mrtve stvari ali abstraktni pojmi nenadoma oživijo (pripisejo se jim človeške lastnosti).

4. **Okrasni pridevek** je v bistvu prilastek, ki slikovito pokaže na bistveno lastnost kakega predmeta.

C) SKLADENJSKI SLOG

1. **Pretiravanje:**

2. **Retorično vprašanje (pesnika postavi vprašanje, a nanj ne odgovori):**

3. **Stopnjevanje:**

4. **Vzklik:**

5. **Nagovor:**

Dodatna navodila:

- ❖ Ob morebitnih vprašanjih/nejasnostih naju kontaktirajte na e-naslov tadeja.plut@guest.arnes.si/maja.premrl@guest.arnes.si.